

Bruxelles, 30 iunie 2023
(OR. en)

11141/23

ECOFIN 666
UEM 200
SOC 492
EMPL 343
COMPET 687
ENV 766
EDUC 279
RECH 311
ENER 402
JAI 912
GENDER 143
ANTIDISCRIM 137
JEUN 181
SAN 418

NOTĂ

Sursă:	Secretariatul General al Consiliului
Destinatar:	Comitetul Reprezentanților Permanenți / Consiliul
Nr. doc. ant.:	9835/1/23 REV 1
Nr. doc. Csie:	COM(2023) 611 final
Subiect:	RECOMANDARE A CONSILIULUI privind Programul național de reformă al Croației pentru 2023 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Croației pentru 2023

În continuare, se pune la dispoziția delegațiilor proiectul de recomandare a Consiliului sus-menționat, astfel cum a fost discutat de Consiliu și de Consiliul European, pe baza Recomandării COM(2023) 611 final a Comisiei.

RECOMANDARE A CONSILIULUI

din ...

privind Programul național de reformă al Croației pentru 2023 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Croației pentru 2023

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 121 alineatul (2) și articolul 148 alineatul (4),

având în vedere Regulamentul (CE) nr. 1466/97 al Consiliului din 7 iulie 1997 privind consolidarea supravegherii pozițiilor bugetare și supravegherea și coordonarea politicilor economice¹, în special articolul 5 alineatul (2),

având în vedere recomandarea Comisiei Europene,

având în vedere rezoluțiile Parlamentului European,

având în vedere concluziile Consiliului European,

având în vedere avizul Comitetului pentru ocuparea forței de muncă,

având în vedere avizul Comitetului economic și financiar,

având în vedere avizul Comitetului pentru protecție socială,

având în vedere avizul Comitetului pentru politică economică,

întrucât:

¹ JO L 209, 2.8.1997, p. 1.

- (1) Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului², care a instituit Mecanismul de redresare și reziliență (denumit în continuare „mecanismul”), a intrat în vigoare la 19 februarie 2021. Mecanismul oferă statelor membre sprijin financiar pentru implementarea reformelor și a investițiilor, dând astfel un impuls bugetar finanțat de Uniune. În concordanță cu prioritățile semestrului european, mecanismul contribuie la o redresare economică favorabilă incluziunii și la implementarea unor reforme și investiții sustenabile, care stimulează creșterea, în special reforme și investiții pentru a promova tranziția verde și tranziția digitală și pentru a face mai reziliente economiile statelor membre. De asemenea, mecanismul contribuie la consolidarea finanțelor publice și la stimularea creșterii economice și a creării de locuri de muncă pe termen mediu și lung, la îmbunătățirea coeziunii teritoriale în cadrul Uniunii și la sprijinirea continuării punerii în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale. Contribuția financiară maximă pentru fiecare stat membru acordată în cadrul mecanismului a fost actualizată la 30 iunie 2022, în conformitate cu articolul 11 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2021/241.

² Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 februarie 2021 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență (JO L 57, 18.2.2021, p. 17).

- (2) La data de 22 noiembrie 2022, Comisia a adoptat Analiza anuală a creșterii durabile pentru 2023, care marchează începutul semestrului european din 2023 pentru coordonarea politicilor economice. La data de 23 martie 2023, Consiliul European a aprobat prioritățile Analizei anuale a creșterii durabile pentru 2023, care sunt axate pe cele patru dimensiuni ale sustenabilității competitive. Totodată, la data de 22 noiembrie 2022, Comisia a adoptat, pe baza Regulamentului (UE) nr. 1176/2011 al Parlamentului European și al Consiliului³, Raportul privind mecanismul de alertă pentru 2023, în care nu a identificat Croația ca fiind unul dintre statele membre care pot fi afectate de dezechilibre sau care pot fi în pericol de a fi afectate de dezechilibre și pentru care va fi necesar un bilanț aprofundat. La aceeași dată, Comisia a adoptat și un aviz privind proiectul de plan bugetar pentru 2023 al Croației. Comisia a adoptat, de asemenea, o recomandare de recomandare a Consiliului privind politica economică a zonei euro și o propunere de raport comun pentru 2023 privind ocuparea forței de muncă, care analizează punerea în aplicare a orientărilor pentru politicile de ocupare a forței de muncă și a principiilor Pilonului european al drepturilor sociale. Consiliul a adoptat Recomandarea privind politica economică a zonei euro⁴ (denumită în continuare „Recomandarea pentru 2023 privind zona euro”) la 16 mai 2023 și Raportul comun privind ocuparea forței de muncă la 13 martie 2023.
- (3) Deși economiile Uniunii dau dovadă de o reziliență remarcabilă, contextul geopolitic continuă să aibă un impact negativ. Întrucât Uniunea susține cu fermitate Ucraina, agenda sa de politică economică și socială se axează pe reducerea pe termen scurt a impactului negativ al șocurilor energetice asupra gospodăriilor și întreprinderilor vulnerabile, precum și pe menținerea eforturilor de realizare a tranziției verzi și a celei digitale, de sprijinire a creșterii durabile și favorabile incluziunii, de protejare a stabilității macroeconomice și de creștere a rezilienței pe termen mediu. De asemenea, agenda Uniunii se axează în mare măsură pe creșterea competitivității și a productivității Uniunii.

³ Regulamentul (UE) nr. 1176/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 noiembrie 2011 privind prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice (JO L 306, 23.11.2011, p. 25).

⁴ Recomandarea Consiliului din 16 mai 2023 privind politica economică a zonei euro (JO C 180, 23.5.2023, p. 1).

- (4) La data de 1 februarie 2023, Comisia a publicat o comunicare intitulată „Un plan industrial al Pactului verde pentru era cu zero emisii nete” (denumită în continuare „Planul industrial al Pactului verde”) în scopul de a spori competitivitatea industriei cu zero emisii nete a Uniunii și de a sprijini tranziția rapidă către neutralitatea climatică. Planul completează eforturile desfășurate în prezent în cadrul Pactului verde european și al REPowerEU. Planul urmărește, de asemenea, să asigure un mediu mai favorabil pentru extinderea capacității Uniunii de producție a tehnologiilor și a produselor cu zero emisii nete care sunt necesare pentru a îndeplini obiectivele ambițioase ale Uniunii în materie de climă și să asigure accesul la materiile prime critice relevante, inclusiv prin diversificarea surselor de aprovizionare, exploatarea adecvată a resurselor geologice din statele membre și maximizarea reciclării materiilor prime. Planul industrial al Pactului verde este articulat în jurul a patru piloni: un mediu de reglementare previzibil și simplificat, acces mai rapid la finanțare, îmbunătățirea competențelor și comerțul deschis pentru lanțuri de aprovizionare reziliente. La data de 16 martie 2023, Comisia a publicat o comunicare ulterioară intitulată „Competitivitatea pe termen lung a UE: perspectiva după 2030”, care este structurată în jurul a nouă factori determinanți care se susțin reciproc, cu obiectivul de a acționa în direcția instituirii unui cadru de reglementare care să stimuleze creșterea. Comunicarea stabilește priorități de politică ce vizează să asigure în mod activ realizarea de îmbunătățiri structurale, efectuarea de investiții bine direcționate și adoptarea de măsuri de reglementare pentru competitivitatea pe termen lung a Uniunii și a statelor sale membre. Recomandările de mai jos contribuie la abordarea acestor priorități.

- (5) În 2023, semestrul european pentru coordonarea politicilor economice continuă să evolueze în concordanță cu punerea în aplicare a mecanismului. Pentru ca prioritățile de politică din cadrul semestrului european să fie îndeplinite, rămâne esențial ca planurile de redresare și reziliență să fie implementate integral, întrucât acestea abordează toate recomandările relevante specifice fiecărei țări emise în ultimii ani sau un subset semnificativ al recomandărilor respective. Recomandările specifice fiecărei țări pentru 2019, 2020 și 2022 rămân la fel de relevante și pentru planurile de redresare și reziliență revizuite, actualizate sau modificate în conformitate cu articolele 14, 18 și 21 din Regulamentul (UE) 2021/241.
- (6) Regulamentul (UE) 2023/435 al Parlamentului European și al Consiliului⁵ (denumit în continuare „Regulamentul REPowerEU”), care a fost adoptat la data de 27 februarie 2023, vizează eliminarea treptată într-un termen scurt a dependenței Uniunii de importurile de combustibili fosili din Rusia. Acest lucru va contribui la securitatea energetică și la diversificarea aprovizionării cu energie a Uniunii, sporind, în același timp, utilizarea surselor regenerabile de energie, capacitățile de stocare a energiei și eficiența energetică. Regulamentul REPowerEU permite statelor membre să adauge un nou capitol, privind REPowerEU, în planurile lor naționale de redresare și reziliență pentru a finanța reforme și investiții esențiale care vor contribui la atingerea obiectivelor REPowerEU. Reformele și investițiile respective vor contribui, de asemenea, la creșterea competitivității industriei cu zero emisii nete a Uniunii, astfel cum se subliniază în Planul industrial al Pactului verde, precum și la abordarea recomandărilor specifice fiecărei țări legate de energie care le-au fost adresate statelor membre în 2022 și, după caz, în 2023. Regulamentul REPowerEU introduce o nouă categorie de sprijin financiar nerambursabil, pus la dispoziția statelor membre pentru a finanța, în cadrul planurilor lor de redresare și reziliență, noi reforme și investiții legate de energie.

⁵ Regulamentul (UE) 2023/435 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 februarie 2023 de modificare a Regulamentului (UE) 2021/241 în ceea ce privește capitolele privind REPowerEU din planurile de redresare și reziliență și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1303/2013, (UE) 2021/1060 și (UE) 2021/1755 și a Directivei 2003/87/CE (JO L 63, 28.2.2023, p. 1).

- (7) La data de 8 martie 2023, Comisia a adoptat o comunicare care oferă orientări de politică bugetară pentru 2024 (denumită în continuare „comunicarea din 8 martie 2023”). Scopul său este de a sprijini pregătirea programelor de stabilitate și de convergență ale statelor membre, consolidând astfel coordonarea politicilor. Comisia a reamintit că la sfârșitul anului 2023 va fi dezactivată clauza derogatorie generală din Pactul de stabilitate și de creștere. Aceasta a solicitat ca politicile fiscal-bugetare din perioada 2023-2024 să asigure sustenabilitatea datoriei pe termen mediu și să sporească creșterea economică potențială într-o manieră durabilă și a invitat statele membre să prezinte în programele lor de stabilitate și de convergență pentru 2023 modul în care planurile lor fiscal-bugetare vor asigura respectarea valorii de referință a deficitului din tratat de 3 % din produsul intern brut (PIB) și vor asigura o reducere plauzibilă și continuă a datoriei sau menținerea datoriei la niveluri prudente pe termen mediu. Comisia a invitat, de asemenea, statele membre să elimine treptat măsurile fiscal-bugetare naționale introduse pentru a proteja gospodăriile și întreprinderile de șocul prețurilor la energie, începând cu măsurile care au un caracter mai puțin specific. Comisia a precizat că, în cazul în care ar fi necesară prelungirea măsurilor de sprijin ca urmare a unor noi presiuni cauzate de prețurile la energie, statele membre ar trebui să orienteze mai bine astfel de măsuri către gospodăriile și întreprinderile vulnerabile. Comisia a afirmat că recomandările în domeniul fiscal-bugetar ar urma să fie cuantificate și diferențiate. În plus, astfel cum se propune în comunicarea sa din 9 noiembrie 2022 referitoare la orientările privind o reformă a cadrului de guvernare economică al UE, recomandările în domeniul fiscal-bugetar ar urma să fie formulate pe baza cheltuielilor primare nete. Comisia a recomandat ca toate statele membre să continue să protejeze investițiile finanțate la nivel național și să asigure utilizarea eficace a mecanismului și a altor fonduri ale Uniunii, având în vedere în special obiectivele în materie de tranziție verde și tranziție digitală, precum și pe cele în materie de reziliență. Comisia a precizat că va propune Consiliului lansarea, în primăvara anului 2024, a unor proceduri aplicabile deficitelor excesive bazate pe deficit, ținând cont de datele privind execuția bugetară pentru 2023, în concordanță cu dispozițiile legale existente.

- (8) La data de 26 aprilie 2023, Comisia a prezentat propuneri legislative ce vizează realizarea unei reforme cuprinzătoare a normelor de guvernanță economică ale Uniunii. Obiectivul principal al acestor propuneri este de a consolida sustenabilitatea datoriei publice și de a promova o creștere durabilă și incluzivă în toate statele membre, prin intermediul reformelor și al investițiilor. În propunerile sale, Comisia urmărește să îmbunătățească asumarea responsabilității la nivel național, să simplifice cadrul și să se concentreze într-o mai mare măsură pe obiectivele pe termen mediu, împreună cu o aplicare eficace și mai coerentă a normelor. Potrivit concluziilor Consiliului din 14 martie 2023 referitoare la orientările privind o reformă a cadrului de guvernanță economică al UE, obiectivul este de a finaliza activitatea legislativă în 2023.
- (9) La 14 mai 2021, Croația a transmis Comisiei planul său național de redresare și reziliență, în conformitate cu articolul 18 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2021/241. În temeiul articolului 19 din Regulamentul (UE) 2021/241, Comisia a evaluat relevanța, eficacitatea, eficiența și coerența planului de redresare și reziliență, în conformitate cu orientările privind evaluarea prevăzute în anexa V la regulamentul menționat. La 28 iulie 2021, Consiliul a adoptat Decizia de punere în aplicare de aprobare a evaluării planului de redresare și reziliență al Croației⁶. Eliberarea tranșelor este condiționată de adoptarea, în conformitate cu articolul 24 alineatul (5) din Regulamentul (UE) 2021/241, a unei decizii a Comisiei care să confirme faptul că Croația a atins în mod satisfăcător jaloanele și țintele relevante stabilite în decizia de punere în aplicare a Consiliului. Atingerea în mod satisfăcător a acestor jaloane și ținte implică faptul că nu s-au înregistrat regrese în ceea ce privește jaloanele și țintele anterioare care fuseseră deja atinse.
- (10) La 28 aprilie 2023, Croația a prezentat Programul național de reformă pentru 2023 și Programul de stabilitate pentru 2023, în conformitate cu articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1466/97. Pentru a se ține seama de legăturile dintre cele două programe, acestea au fost evaluate în același timp. În conformitate cu articolul 27 din Regulamentul (UE) 2021/241, Programul național de reformă pentru 2023 reflectă, de asemenea, raportarea bianuală efectuată de Croația cu privire la progresele înregistrate în implementarea planului său de redresare și reziliență.

⁶ ST 10687/2021 INIT; ST 10687/2021 ADD 1.

- (11) La data de 24 mai 2023, Comisia a publicat raportul de țară din 2023 pentru Croația. În acest raport, Comisia a evaluat progresele realizate de Croația în ceea ce privește punerea în aplicare a recomandărilor relevante specifice acestei țări care au fost adoptate de Consiliu în perioada 2019-2022 și a făcut bilanțul implementării de către Croația a planului său de redresare și reziliență. Pe baza analizei respective, în raportul de țară au fost identificate deficiențe în ceea ce privește provocările care nu sunt abordate sau sunt abordate doar parțial în planul de redresare și reziliență, precum și provocări noi și emergente. De asemenea, raportul de țară a evaluat progresele realizate de Croația în ceea ce privește punerea în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale și îndeplinirea obiectivelor principale ale Uniunii în materie de ocupare a forței de muncă, de competențe și de reducere a sărăciei, precum și progresele înregistrate în ceea ce privește atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă ale Organizației Națiunilor Unite.
- (12) În conformitate cu datele validate de Eurostat, soldul bugetului public al Croației s-a îmbunătățit de la un deficit de 2,5 % din PIB în 2021 la un excedent de 0,4 % în 2022, în timp ce datoria publică a scăzut de la 78,4 % din PIB la sfârșitul anului 2021 la 68,4 % la sfârșitul anului 2022.
- (13) Soldul bugetului public a fost afectat de măsurile de politică fiscal-bugetară adoptate pentru a atenua impactul economic și social al creșterii prețurilor la energie. În 2022, asemenea măsuri de politică fiscal-bugetară care implică o reducere a veniturilor au inclus reduceri ale taxei pe valoare adăugată (TVA) și ale accizelor, în timp ce astfel de măsuri de politică fiscal-bugetară care presupun majorarea cheltuielilor au inclus plafonarea prețurilor la energie, alocații pentru consumatorii vulnerabili, scheme de sprijin pentru întreprinderi și asistență socială pentru pensionari și gospodăriile vulnerabile. Comisia estimează costul bugetar net al măsurilor respective la 1,6 % din PIB în 2022. Soldul bugetului public a fost, de asemenea, afectat de costul bugetar al protecției temporare acordate persoanelor strămutate din Ucraina, estimat la 0,1 % din PIB în 2022. În același timp, costul estimat al măsurilor temporare de urgență legate de criza provocată de pandemia de COVID-19 a scăzut la 0,1 % din PIB în 2022, de la 1,3 % în 2021.

- (14) La 18 iunie 2021, Consiliul a recomandat ca, în 2022, Croația⁷ să mențină o orientare fiscal-bugetară favorabilă, profitând inclusiv de impulsul oferit de mecanism, și să păstreze investițiile finanțate la nivel național. În plus, Consiliul a recomandat Croației să țină sub control creșterea cheltuielilor curente finanțate la nivel național.
- (15) Potrivit estimărilor Comisiei, orientarea fiscal-bugetară⁸ în 2022 a fost în general neutră, situându-se la +0,2 % din PIB, ceea ce a fost adecvat în contextul unei inflații ridicate⁹. Conform recomandării Consiliului, Croația a continuat să sprijine redresarea prin investiții finanțate din mecanism. Cheltuielile finanțate prin granturi din cadrul mecanismului și prin alte fonduri ale Uniunii s-au ridicat la 2,6 % din PIB în 2022 (2,7 % din PIB în 2021). Investițiile finanțate la nivel național au furnizat o contribuție contracționistă de 0,6 puncte procentuale¹⁰ la orientarea fiscal-bugetară¹¹. Prin urmare, Croația nu a menținut investițiile finanțate la nivel național, fapt care nu este în concordanță cu recomandarea Consiliului. În același timp, creșterea cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național (fără noile măsuri privind veniturile) a avut o contribuție în general neutră de 0,1 puncte procentuale la orientarea fiscal-bugetară. Prin urmare, Croația a menținut sub control într-o măsură suficientă creșterea cheltuielilor curente finanțate la nivel național.

⁷ Recomandarea Consiliului din 18 iunie 2021 care include un aviz al Consiliului privind Programul de convergență al Croației pentru 2021 (JO C 304, 29.7.2021, p. 48).

⁸ Orientarea fiscal-bugetară este măsurată ca variație a cheltuielilor primare (fără măsurile discreționare privind veniturile), din care sunt excluse măsurile temporare de urgență legate de criza provocată de pandemia de COVID-19, dar sunt incluse cheltuielile finanțate prin sprijin nerambursabil (granturi) din mecanism și prin alte fonduri ale Uniunii, în raport cu creșterea potențială pe termen mediu. Pentru mai multe detalii, a se vedea caseta 1 din tabelele cu statistici bugetare.

⁹ Croația a înregistrat, de asemenea, o creștere puternică a PIB-ului real în 2022.

¹⁰ Investițiile finanțate la nivel național au avut un efect contracționist asupra orientării fiscal-bugetare din cauza unei scăderi a cheltuielilor de investiții efectuate de autoritățile locale.

¹¹ Alte cheltuieli de capital finanțate la nivel național au avut o contribuție expansionistă de 0,5 puncte procentuale din PIB. Acest lucru s-a datorat, în parte, unui cost punctual al unei cauze de arbitraj internațional.

- (16) Scenariul macroeconomic care stă la baza previziunilor bugetare din Programul de stabilitate pentru 2023 este mai favorabil decât previziunile Comisiei din primăvara anului 2023 pentru 2023 și coerent cu acestea pentru perioada următoare. Potrivit previziunilor guvernului, PIB-ul real ar urma să crească cu 2,2 % în 2023 și cu 2,6 % în 2024. Prin comparație, potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2023, creșterea PIB-ului real ar urma să fie mai redusă: 1,6 % în 2023 și 2,3 % în 2024, în principal din cauza unor estimări mai prudente privind consumul gospodăriilor și consumul sectorului public, precum și investițiile totale.
- (17) În Programul său de stabilitate pentru 2023, guvernul preconizează că soldul bugetului public se va deteriora, ponderea deficitului urmând să ajungă la 0,7 % din PIB în 2023. Deteriorarea din 2023 reflectă în principal impactul întârziat al inflației asupra cheltuielilor publice, care se datorează mecanismelor de indexare a salariilor din sectorul public, a pensiilor și a prestațiilor sociale. Potrivit Programului de stabilitate pentru 2023, se estimează că ponderea datoriei publice în PIB va scădea de la 68,4 % la sfârșitul anului 2022 la 62,6 % la sfârșitul anului 2023. Conform previziunilor Comisiei din primăvara anului 2023, deficitul public va atinge 0,5 % din PIB în 2023. Aceste estimări sunt în mare măsură în concordanță cu deficitul preconizat în Programul de stabilitate pentru 2023. Previziunile Comisiei din primăvara anului 2023 estimează o pondere similară a datoriei publice în PIB, de 63,0 % la sfârșitul anului 2023.

(18) Se preconizează că în 2023 soldul bugetului public va continua să fie afectat de măsurile de politică fiscal-bugetară adoptate pentru a atenua impactul economic și social al creșterii prețurilor la energie. Acestea constau în măsuri care continuă să fie puse în aplicare din 2022 inclusiv, în ceea ce privește veniturile, reducerea TVA-ului și a accizelor, dar și, în ceea ce privește cheltuielile, plafonarea prețurilor la energie, alocații pentru consumatorii vulnerabili, scheme de sprijin pentru întreprinderi și asistență socială pentru pensionari și gospodăriile vulnerabile. Costul bugetar net în 2023 al măsurilor de sprijin este estimat în previziunile Comisiei din primăvara anului 2023 la 1,5 % din PIB¹². Majoritatea măsurilor adoptate în 2023 nu par să vizeze gospodăriile sau întreprinderile cele mai vulnerabile și multe dintre ele nu mențin pe deplin semnalul de preț pentru reducerea cererii de energie și sporirea eficienței energetice. Prin urmare, suma aferentă măsurilor de sprijin specifice care trebuie avută în vedere la evaluarea conformității cu Recomandarea Consiliului din 12 iulie 2022¹³ este estimată în previziunile Comisiei din primăvara anului 2023 ca fiind de 0,2 % din PIB în 2023 (comparativ cu 0,3 % din PIB în 2022). Se preconizează că, în comparație cu 2022, costul bugetar al protecției temporare pentru persoanele strămutate din Ucraina va rămâne stabil.

¹² Această cifră reprezintă nivelul costurilor bugetare anuale ale măsurilor respective și include veniturile și cheltuielile curente, precum și – dacă este cazul – măsurile privind cheltuielile de capital.

¹³ Recomandarea Consiliului din 12 iulie 2022 privind Programul național de reformă al Croației pentru 2022 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de convergență al Croației pentru 2022 (JO C 334, 1.9.2022, p. 88).

- (19) În recomandarea sa din 12 iulie 2022, Consiliul a recomandat ca Croația să întreprindă acțiuni pentru a asigura în 2023 o concordanță între creșterea cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național și o orientare de politică în general neutră¹⁴, ținând seama de sprijinul continuu, temporar și specific acordat gospodăriilor și întreprinderilor celor mai vulnerabile în fața creșterilor abrupte ale prețurilor la energie, precum și persoanelor care fug din Ucraina. În același timp, Croația ar trebui să fie pregătită să ajusteze cheltuielile curente în funcție de evoluția situației. De asemenea, i s-a recomandat Croației să extindă investițiile publice pentru tranziția verde și tranziția digitală, precum și pentru securitatea energetică ținând seama de inițiativa REPowerEU, inclusiv prin utilizarea mecanismului și a altor fonduri ale Uniunii.

¹⁴ Potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2023, creșterea potențială a producției pe termen mediu (media pe 10 ani) a Croației, care este utilizată pentru a măsura orientarea fiscal-bugetară, este estimată la 10,3 % în termeni nominali.

(20) În previziunile Comisiei din primăvara anului 2023 se estimează că orientarea fiscal-bugetară va fi expansionistă în 2023 (-1,0 % din PIB), în contextul unei inflații ridicate. Aceasta urmează unei orientări fiscal-bugetare în linii mari neutră din 2022 (+0,2 % din PIB). Se preconizează că în 2023 creșterea cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național (fără măsurile discreționare privind veniturile) va avea o contribuție expansionistă de 0,4 % din PIB la orientarea fiscal-bugetară. Aceasta include reducerea cu 0,1 % din PIB a costului măsurilor de sprijin specifice pentru gospodăriile și întreprinderile cele mai vulnerabile în fața creșterii abrupte a prețurilor la energie. Prin urmare, contribuția expansionistă a cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național nu se datorează sprijinului temporar și specific acordat gospodăriilor și întreprinderilor celor mai vulnerabile în fața creșterii abrupte a prețurilor la energie și persoanelor care fug din Ucraina. Creșterea expansionistă a cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național (fără măsurile discreționare privind veniturile) se datorează, de asemenea, menținerii unor măsuri nespecifice în domeniul energiei, creșterii permanente a salariilor din sectorul public și a prestațiilor sociale, precum și scăderii cotei de TVA pentru produsele neenergetice. În concluzie, creșterea preconizată a cheltuielilor curente primare finanțate la nivel național nu este în concordanță cu Recomandarea Consiliului din 12 iulie 2022. Se estimează că cheltuielile finanțate prin granturi în cadrul mecanismului și prin alte fonduri ale Uniunii vor fi de 3,1 % din PIB în 2023, în timp ce investițiile finanțate la nivel național vor avea o contribuție expansionistă la orientarea fiscal-bugetară de 0,7 puncte procentuale¹⁵. Prin urmare, Croația intenționează să finanțeze investiții suplimentare din mecanism și din alte fonduri ale Uniunii și se prevede că își va menține investițiile finanțate la nivel național. În plus, aceasta intenționează să finanțeze investițiile publice pentru tranziția verde și cea digitală și pentru securitatea energetică, cum ar fi renovarea energetică a clădirilor, digitalizarea administrației publice, investițiile în diagnosticarea digitală și în dotarea spitalelor cu echipamente digitale, precum și sprijinirea tranziției verzi și a celei digitale a sectorului de afaceri, care sunt finanțate prin mecanism și prin alte fonduri ale Uniunii.

¹⁵ Se preconizează că alte cheltuieli de capital finanțate la nivel național vor furniza o contribuție contracționistă de 0,5 puncte procentuale din PIB. Acest lucru se explică parțial printr-un efect de bază al creșterii cheltuielilor în 2022 ca urmare a unei măsuri cu caracter excepțional, în timp ce în 2023 se preconizează o reducere a transferurilor către operatorii de servicii de utilități publice.

- (21) În Programul de stabilitate pentru 2023 se estimează că deficitul public va crește până la 1,5 % din PIB în 2024. Creșterea din 2024 reflectă în principal creșterea cheltuielilor de capital și o indexare încă relativ ridicată a salariilor, a pensiilor și a cheltuielilor cu prestațiile sociale. În conformitate cu Programul de stabilitate pentru 2023, se preconizează că ponderea datoriei publice în PIB va scădea la 59,8 % la sfârșitul anului 2024. Pe baza măsurilor de politică cunoscute la data la care s-au făcut previziunile, previziunile Comisiei din primăvara anului 2023 estimează un deficit public pentru 2024 de 1,3 % din PIB. Aceste estimări sunt în mare măsură în concordanță cu deficitul preconizat în Programul de stabilitate pentru 2023. Previziunile Comisiei din primăvara anului 2023 estimează o pondere mai mare a datoriei publice în PIB, de 61,8 % la sfârșitul anului 2024, diferența față de previziunile Programului de stabilitate pentru 2023 explicându-se în mare măsură prin efectul de numitor (diferența privind PIB-ul nominal în 2024) și, într-o mai mică măsură, prin ipoteze diferite privind ajustarea datorie-deficit.
- (22) Programul de stabilitate pentru 2023 prevede eliminarea treptată a majorității măsurilor de sprijin din domeniul energiei în 2024. În prezent, Comisia estimează că în 2024 costul net al măsurilor de sprijin în domeniul energiei va reprezenta 0,2 % din PIB. Aceste estimări se bazează pe ipoteza conform căreia nu se vor înregistra noi creșteri ale prețurilor la energie.

- (23) În Regulamentul (CE) nr. 1466/97 se solicită o îmbunătățire anuală a soldului bugetar structural cu 0,5 % din PIB, ca valoare de referință, în vederea atingerii obiectivului bugetar pe termen mediu¹⁶. Ținând seama de considerentele legate de sustenabilitatea finanțelor publice, ar fi oportună o îmbunătățire a soldului structural cu cel puțin 0,3 % din PIB în 2024, potrivit estimărilor Comisiei. Pentru a asigura o astfel de îmbunătățire și în conformitate cu metodologia Comisiei, creșterea în 2024 a cheltuielilor primare nete finanțate la nivel național¹⁷ ar trebui să nu depășească 5,1 %, astfel cum se reflectă în prezenta recomandare. În același timp, celelalte măsuri de sprijin în domeniul energiei (estimate în prezent de Comisie la 1,5 % din PIB în 2023) ar trebui eliminate treptat, dacă evoluțiile pieței energiei permit acest lucru și începând cu măsurile care au un caracter mai puțin specific, iar economiile aferente ar trebui utilizate pentru a reduce deficitul public. Potrivit estimărilor Comisiei, acest lucru ar duce la o rată a creșterii cheltuielilor primare nete mai mică decât rata maximă de creștere recomandată pentru 2024. În plus, potrivit previziunilor Comisiei din primăvara anului 2023, creșterea în 2023 a cheltuielilor curente primare nete finanțate la nivel național nu este conformă cu recomandarea Consiliului din 12 iulie 2022. Dacă această creștere va fi confirmată, ar fi oportună o creștere mai mică a cheltuielilor primare nete în 2024.
- (24) Dacă se mențin politicile actuale, conform previziunilor Comisiei din primăvara anului 2023, cheltuielile primare nete finanțate la nivel național vor crește cu 6,8 % în 2024, cifră mai mare decât rata de creștere recomandată. Ajustarea preconizată în previziunile Comisiei din primăvara anului 2023 este mai mică decât economiile rezultate din eliminarea treptată integrală a măsurilor de sprijin în domeniul energiei, care se datorează unei creșteri a dinamicii cheltuielilor de capital, salariale și sociale.

¹⁶ Articolul 5 din Regulamentul (CE) nr. 1466/97 prevede, de asemenea, o ajustare de peste 0,5 % din PIB pentru statele membre cu o datorie publică de peste 60 % din PIB sau cu riscuri mai pronunțate în ceea ce privește sustenabilitatea datoriei.

¹⁷ Cheltuielile primare nete sunt definite drept cheltuieli finanțate la nivel național, din care sunt excluse măsurile discreționare privind veniturile, cheltuielile cu dobânzile și cheltuielile ciclice cu șomajul.

- (25) În conformitate cu Programul de stabilitate pentru 2023, se așteaptă ca rata investițiilor publice să rămână stabilă la 4,6 % din PIB între 2023 și 2024. Programul de stabilitate pentru 2023 face trimitere la reforme și investiții care se preconizează că vor contribui la sustenabilitatea finanțelor publice și la creșterea durabilă și favorabilă incluziunii. Este vorba în special de reforme (sectorul sănătății și al protecției sociale, îmbunătățirea gestionării întreprinderilor de stat, îmbunătățirea legii privind responsabilitatea bugetară) și de investiții (infrastructura de transport și de distribuție a apei, renovarea energetică a blocurilor de locuințe și a caselor, investiții în tranziția verde și în cea digitală, precum și în infrastructura educațională), care se regăsesc, în cea mai mare parte, și în Planul de redresare și reziliență.
- (26) Programul de stabilitate pentru 2023 prezintă o traiectorie bugetară pe termen mediu până în 2026. Conform Programului de stabilitate pentru 2023, se estimează că deficitul public va scădea la 0,8 % din PIB în 2025 și la 0,6 % din PIB în 2026. Așadar, se preconizează că deficitul public va rămâne sub 3 % din PIB pe durata programului. Conform Programului de stabilitate pentru 2023, se estimează că ponderea datoriei publice în PIB va scădea de la 59,8 % la sfârșitul anului 2024 la 55,6 % până la sfârșitul anului 2026. Prin urmare, se preconizează că ponderea datoriei publice în PIB va scădea și va rămâne sub 60 % pe durata programului.

- (27) În conformitate cu articolul 19 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul (UE) 2021/241 și cu criteriul 2.2 din anexa V la regulamentul respectiv, planul de redresare și reziliență include un set amplu de reforme și de investiții care se consolidează reciproc și care urmează să fie puse în aplicare până în 2026. Implementarea planului de redresare și reziliență al Croației este pe drumul cel bun. Croația a prezentat două cereri de plată, corespunzând unui număr de 59 de jaloane și ținte din plan, care au rezultat într-o plată globală în valoare de 1,4 miliarde EUR. Croația urmează să prezinte o modificare a planului său, care ar trebui să includă un capitol REPowerEU, precum și măsuri suplimentare în alte domenii, care să fie finanțate prin componenta de împrumut. În conformitate cu articolul 14 alineatul (6) din Regulamentul (UE) 2021/241, la 30 martie 2023, Croația și-a exprimat intenția de a solicita sprijin sub forma unui împrumut suplimentar în valoare de 3 612 000 000 EUR în cadrul mecanismului. Includerea rapidă a noului capitol privind REPowerEU în planul de redresare și reziliență va permite finanțarea unor reforme și investiții suplimentare care să sprijine obiectivele strategice ale Croației în domeniile energiei și tranziției verzi. Implicarea sistematică și eficace a autorităților locale și regionale, a partenerilor sociali și a altor părți interesate relevante rămâne importantă pentru implementarea cu succes a planului de redresare și reziliență, precum și a altor politici economice și de ocupare a forței de muncă ce nu se limitează la planul respectiv, în scopul de a asigura asumarea pe scară largă a agendei de politici în ansamblul ei.
- (28) Comisia a aprobat în 2022 toate documentele de programare ale politicii de coeziune prezentate de Croația. Punerea în aplicare rapidă a programelor politicii de coeziune în complementaritate și în sinergie cu planul de redresare și reziliență, inclusiv cu capitolul privind REPowerEU, este esențială pentru realizarea tranziției verzi și a celei digitale, pentru sporirea rezilienței economice și sociale și pentru a obține o dezvoltare teritorială echilibrată în Croația.

(29) Croația importă aproximativ 53 % din energia totală consumată în fiecare an, dar are, în același timp, un mare potențial în ceea ce privește energia din surse regenerabile, în special din surse solare, eoliene și geotermale. Jumătate din energia electrică a țării este generată de centrale hidroelectrice; ponderea energiei eoliene a crescut, ajungând la 14 %, dar ponderea energiei solare este în continuare de numai 1 %. Pentru accelerarea adoptării instalațiilor solare și eoliene, factorii determinanți sunt raționalizarea procedurilor de autorizare și finalizarea cadrului legislativ relevant pentru a le oferi producătorilor și consumatorilor autonomi mai multă securitate juridică. Alți factori sunt modernizarea semnificativă a rețelei de transport și extinderea acesteia la partea de sud a țării, unde se situează în principal sursele regenerabile de energie, precum și introducerea de sisteme de măsurare inteligentă a energiei electrice pentru instalațiile solare de mici dimensiuni. Consumul de energie în sectorul rezidențial este destul de ridicat în Croația (35 % din consumul total de energie), cu o dependență de gaze de 71 % pentru încălzire. Revizuirea și simplificarea procedurilor de echipare cu instalații fotovoltaice solare a blocurilor de locuințe, precum și a procedurilor de introducere accelerată a pompelor de căldură pentru încălzire și răcire sunt măsuri relevante pentru renovarea energetică în sectorul clădirilor. Ponderea surselor regenerabile de energie utilizate în transporturi este scăzută (7 %, în vreme ce obiectivul pentru 2030 este de 14 %), la fel ca ponderea transportului feroviar în transportul de călători (2,5 %, față de 8 % la nivelul Uniunii). Modernizarea infrastructurii feroviare și a materialului rulant și asigurarea unui grad mai mare de utilizare a vehiculelor cu emisii zero pot contribui în mare măsură la decarbonizarea sectorului transporturilor. Consumul de gaze naturale al Croației a scăzut cu 22 % în perioada august 2022-martie 2023, comparativ cu consumul mediu de gaze din aceeași perioadă din cei cinci ani anteriori, depășind astfel ținta de reducere cu 15 % a consumului prevăzută în Regulamentul (UE) 2022/1369 al Consiliului¹⁸. Croația ar putea depune în continuare eforturi pentru a reduce temporar cererea de gaze până la 31 martie 2024, în temeiul Regulamentului (UE) 2023/706 al Consiliului¹⁹.

¹⁸ Regulamentul (UE) 2022/1369 al Consiliului din 5 august 2022 privind măsuri coordonate de reducere a cererii de gaze (JO L 206, 8.8.2022, p. 1).

¹⁹ Regulamentul (UE) 2023/706 al Consiliului din 30 martie 2023 de modificare a Regulamentului (UE) 2022/1369 în ceea ce privește prelungirea perioadei de reducere a cererii pentru măsurile de reducere a cererii de gaze și consolidarea raportării și a monitorizării punerii în aplicare a acestora (JO L 93, 31.3.2023, p. 1).

- (30) Deficitul de forță de muncă și de personal calificat în sectoarele și în meseriile esențiale pentru tranziția verde, inclusiv în sectorul de producție, dar și pentru implementarea și întreținerea tehnologiilor cu zero emisii nete creează blocaje în procesul de tranziție către o economie neutră din punct de vedere climatic. Crearea unor sisteme de educație și formare de înaltă calitate, care să răspundă nevoilor în schimbare ale pieței forței de muncă, și adoptarea unor măsuri țintite de perfecționare și reconversie profesională sunt esențiale pentru a reduce lipsa de personal calificat și pentru a promova incluziunea și realocarea forței de muncă. Pentru a debloca oferta neexploată de forță de muncă, măsurile respective trebuie să fie accesibile, în special pentru persoanele fizice și în sectoarele și regiunile cele mai afectate de tranziția verde. În 2022, Croația a raportat că nu dispune de suficient personal calificat pentru 31 de profesii în care sunt necesare competențe sau cunoștințe specifice pentru tranziția verde, inclusiv în sectorul construcțiilor și al producției (ambele sub media Uniunii).
- (31) Consiliul a examinat Programul de stabilitate pentru 2023 prin prisma evaluării efectuate de Comisie, iar avizul²⁰ său se reflectă în recomandarea 1.

²⁰ În temeiul articolului 5 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1466/97.

(32) Având în vedere legăturile strânse dintre economiile statelor membre din zona euro și contribuția lor colectivă la funcționarea uniunii economice și monetare, Consiliul a recomandat statelor membre din zona euro să ia măsuri, inclusiv prin intermediul planurilor lor de redresare și reziliență, pentru: (i) a menține sustenabilitatea datoriei și a se abține de la a susține în mod generalizat cererea agregată în 2023, pentru a direcționa mai bine măsurile fiscal-bugetare luate în scopul atenuării impactului prețurilor ridicate la energie și pentru a reflecta asupra unor modalități adecvate de eliminare a sprijinului pe măsură ce scad presiunile asupra prețurilor la energie; (ii) a susține un nivel ridicat de investiții publice și a promova investițiile private în vederea sprijinirii tranziției verzi și a celei digitale; (iii) a sprijini evoluțiile salariale care atenuază pierderea puterii de cumpărare, limitând în același timp efectele secundare asupra inflației, pentru a îmbunătăți în continuare politicile active în domeniul pieței forței de muncă și pentru a aborda deficitul de competențe; (iv) a îmbunătăți mediul de afaceri și a se asigura că sprijinul energetic acordat întreprinderilor este rentabil, temporar și orientat către întreprinderi viabile și că menține stimulentele pentru tranziția verde și (v) a menține stabilitatea macrofinanciară și a monitoriza riscurile, continuând, în același timp, lucrările privind finalizarea uniunii bancare. Pentru Croația, recomandările 1, 2 și 3 contribuie la punerea în aplicare a primei, a celei de a doua și a celei de a treia recomandări formulate în Recomandarea pentru 2023 privind zona euro,

RECOMANDĂ ca, în 2023 și în 2024, Croația să întreprindă acțiuni astfel încât:

1. Să elimine treptat măsurile existente de sprijin de urgență în domeniul energiei și să utilizeze economiile astfel realizate pentru a reduce deficitul public, cât mai curând posibil în 2023 și 2024. În cazul în care noi creșteri ale prețurilor la energie ar impune noi măsuri de sprijin sau continuarea celor existente, să se asigure că astfel de măsuri de sprijin sunt direcționate pentru a proteja gospodăriile și întreprinderile vulnerabile, sunt fezabile din punct de vedere bugetar și încurajează în continuare realizarea de economii de energie.

Să asigure o politică fiscal-bugetară prudentă, în special prin limitarea în 2024 la maximum 5,1 %²¹ a creșterii nominale a cheltuielilor primare nete finanțate la nivel național.

Să mențină investițiile publice finanțate la nivel național și să asigure absorbția eficace a granturilor în cadrul mecanismului și a altor fonduri ale Uniunii, în special pentru a promova tranziția verde și cea digitală.

În perioada de după 2024, să continue să urmărească o strategie bugetară pe termen mediu de consolidare treptată și durabilă a finanțelor publice, combinată cu investiții și reforme care să conducă la o creștere durabilă mai accentuată, pentru a obține o poziție bugetară prudentă pe termen mediu.

2. Să continue implementarea constantă a planului său de redresare și reziliență și să finalizeze rapid capitolul dedicat planului REPowerEU în vederea începerii rapide a punerii sale în aplicare. Să pună în aplicare rapid programele politicii de coeziune, în strânsă complementaritate și sinergie cu planul de redresare și reziliență.

²¹ Se estimează că aceasta corespunde unei îmbunătățiri anuale a soldului bugetar structural cu cel puțin 0,3 % din PIB pentru 2024, astfel cum se descrie în considerentul 23.

3. Să reducă dependența generală de combustibilii fosili prin accelerarea utilizării surselor regenerabile de energie, în special a surselor eoliene, solare și geotermale, prin finalizarea cadrului legislativ incomplet, prin simplificarea procedurilor administrative de autorizare, prin simplificarea procedurilor de instalare a surselor regenerabile de energie (de exemplu, a instalațiilor solare fotovoltaice) în blocurile de locuințe și prin garantarea unei mai mari securități juridice. Să sprijine capacitatea de producție a energiei din surse regenerabile la scară mică. Să modernizeze în continuare rețelele de transport și de distribuție a energiei electrice, în special prin îmbunătățirea legăturilor de transport dintre nordul și sudul țării și prin introducerea tot mai multor sisteme de măsurare inteligentă a energiei electrice. Să accelereze punerea în aplicare a măsurilor de eficiență energetică, printre care se numără și instalarea de pompe de căldură. Să reducă dependența de combustibilii fosili în sectorul transporturilor prin promovarea unor soluții durabile, în special în domeniul transportului feroviar și al electrificării transportului rutier. Să accelereze eforturile în materie de politici ce vizează furnizarea și dobândirea aptitudinilor și a competențelor necesare pentru tranziția verde.

Adoptată la Bruxelles,

Pentru Consiliu

Președintele
